

Міністерстві юстиції України 23.06.2011 за № 759/19497

6. Адміністративне право України в сучасних умовах (виклики початку ХХІ століття): монографія / за заг. ред. В. В. Галуцька. – Херсон: ВАТ «Херсонська міська друкарня», 2010. – 378 с.

УДК 342.922

Гончарук С. Т., к.ю.н., професор,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

В числі багатьох реформаційних перетворень на шляху європейської інтеграції України важливе місце займає правова реформа. Серед реформаційних змін багатогранної системи вітчизняного законодавства досить актуальним є кардинальне оновлення адміністративно-деліктного законодавства.

Сьогодні, як відомо, таке законодавство в Україні ґрунтується ще на базі Основ Союзу РСР про адміністративні правопорушення 1980 р. та Кодексу УРСР про адміністративні правопорушення 1984 р. (далі – КУпАП) [1]. В більшості країн, в минулому союзних республік, аналогічні кодекси давно реформовані. Зокрема, в РФ такий кодекс, що слугував у свій час основним орієнтиром для аналогічних кодексів в союзних республіках, в новій редакції було прийнято ще 20 грудня 2001 р. [2].

В Україні робота по реформуванню КУпАП останні десятиліття ведеться з різною інтенсивністю і результатами. Вітчизняний кодекс вже давно потребує кардинального оновлення як у частині фундаментальних, принципових положень матеріально-правової субстанції, так і її супутнього процесуального супроводу, що охоплює регламентацію провадження в справах про адміністративні правопорушення та виконавче провадження щодо реалізації накладених адміністративних стягнень. З цього приводу хотілось би детальніше торкнутись провадження по виконанню постанови про застосування такого стягнення, як адміністративний арешт, хоч це стосується реалізації й інших адміністративних стягнень.

Порядок виконання постанови про застосування адміністративного арешту регламентується ст. ст. 298-305 та 326-328 розділу V КУпАП.

В ст. 303 Кодексу, яка визначає давність виконання постанов про накладення адміністративних стягнень, зазначається, що не підлягає виконанню постанова про накладення адміністративного стягнення, якщо її не було звернуто до виконання протягом трьох місяців з дня винесення. В разі оскарження такої постанови або внесення на неї подання прокурора

перебіг строку давності зупиняється до розгляду скарги або подання прокурора. У разі відстрочки виконання постанови відповідно до ст. 301 КУпАП перебіг строку давності зупиняється до закінчення строку відстрочки. Водночас, дана стаття не визначає загального строку давності виконання постанов про накладення адміністративних стягнень в цілому.

Статтею 300 КУпАП визначено, що постанова про адміністративний арешт виконується органом внутрішніх справ у встановленому законом порядку. Причому, згідно зі ст. 326 Кодексу така постанова суду (судді) виконується негайно після її винесення. Відповідно до ст. 301 КУпАП, за наявності обставин, що ускладнюють виконання постанови про адміністративний арешт або роблять її виконання неможливим, орган, який її виніс (а це лише суд), може відстрочити виконання постанови на строк до одного місяця.

Проте на практиці нерідко трапляється так, що постанова про застосування адміністративного арешту, яка була звернута до виконання своєчасно, з різних причин не виконується протягом чотирьох – шести місяців і більше. Наприклад, особа, що відбуває адміністративний арешт, захворіла або втекла з під варти і переховується чи виїхала в інший регіон, а через певний час повернулася тощо. Інколи постанова про застосування адміністративного арешту не виконується у визначений законом строк виключно з вини органу внутрішніх справ. Чи повинна така особа в подальшому відбувати адміністративний арешт?

В будь-якому випадку відповідне рішення з приводу виконання постанови про накладення адміністративного арешту згідно зі ст. 304 КУпАП повинен приймати суд, який відповідно до ст. 305 Кодексу зобов'язаний здійснювати контроль за виконанням постанови про накладення даного адміністративного стягнення.

Правозастосовна практика свідчить про те, що у більшості наведених вище фосмажорних випадків суди приймають рішення про припинення виконання постанови про відбування адміністративного арешту. Проте зустрічаються і випадки, коли окремі суди (судді) не приймають подібних рішень навіть після річного строку з дня винесення постанови про накладення адміністративного арешту, мотивуючи це тим, що загальний строк давності виконання адміністративних стягнень законом не встановлено.

Безперечно, якийсь єдиний загальний строк давності виконання постанов про накладення адміністративних стягнень встановлювати нелогічно і недоцільно. Наприклад, щодо виконання постанов про накладення таких стягнень, як штраф, конфіскація, оплатне вилучення предмета, громадські роботи, адміністративний арешт і т.п. можна було б встановити такий загальний строк давності протягом року з дня винесення відповідної постанови. Водночас, такий строк зовсім не прийнятний у випадках виконання постанови про позбавлення спеціального права,

зокрема права керування транспортними засобами на строк до трьох і більше років (за ч. 3 ст. 130 КУпАП – до десяти років).

Таким чином, на наш погляд, загальний строк давності виконання постанов про накладення адміністративних стягнень законодавчо визначити, безперечно, потрібно, але він не може бути єдиним для всіх стягнень, а диференційованим з урахуванням специфіки і характеру того чи іншого адміністративного стягнення.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 07.12.1984 № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

2. Кодекс Російської Федерації про адміністративні правопорушення: Закон РФ від 30.12.2001 № 195-ФЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonbase.ru/koap/>

УДК 342 (477) (075.8)

Грабильніков А. В., к.ю.н., доцент,
Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара,
м. Дніпропетровськ, Україна

ПРОБЛЕМИ ЗМІСТУ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН УКРАЇНИ БРАТИ УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ СПРАВАМИ

Одним із основоположних політичних прав громадян України є закріплене у ст. 38 Конституції України їх право брати участь в управлінні державними справами, зміст якого складають право громадян брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраним до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, користуватися правом рівного доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування.

У конституційно-правовій літературі слушно зазначається, що право брати участь в управлінні державними справами за своєю природою є не тільки одним із найважливіших суб'єктивних політичних прав громадян, а й основоположним принципом взаємовідносин між державою та громадянином. Це право здійснюється через систему інститутів безпосередньої демократії. Воно є комплексним і об'єднує майже всі політичні права і свободи громадян, що розкривають зміст загального права громадян на участь в управлінні [1, с. 286]. Також наголошується, що формулювання ст. 38 Конституції України приєднується до європейського і світового бачення каталогу і змісту відповідних прав